

KIVIKUU

Kivikuu

KIVIKUU
virolaista runoutta

eesti luulet

Alkuteokset:

Kristiina Ehin: Kevad Astrahanis. Huma 2000.

Toomas Kalve & Hasso Krull: Kaalud. Vagabund 1997.

Hasso Krull: Kornukoopia Sada luuletust. Vagabund 2001.

Veiko Märka: Tühja aju korinad. EKŠ-i Kaasaegse Kirjanduse Keskus 1997

Veiko Märka: Keel tarretises. 2001.

© Hasso Krull, Kristiina Ehin, Veiko Märka

© käännoiset: Heli Laaksonen, Anu Laitila, Katja Meriluoto, Hannu Oittinen, Tuglas-seuran kääntäjäpiiri

ISBN 978-952-215-243-5

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

2012 | ntamo | www.ntamo.net

Kivikuun-antologia on syntynyt runoklubi Metelin virolaisen runouden illan myötä. Alun perin ajatuksena oli kutsua mielenkiintoisia virolaisia runoilijoita Suomeen esiintymään ja kääntää heidän tekstejään tilaisuutta varten. Idea kirjasta syntyi vasta myöhemmin. Helsinkiin kutsutut runoilijat ovat tuotannoltaan tarkoituksellisesti erityyppisiä. *Hasso Krull* on julkaissut 80-luvulta alkaen useita, tyyliltään uusiutuvia kokoelmia. *Kristiina Ehin* ja *Veiko Märka* edustavat nykyrunouden toista aaltoa, ja samalla kahta hyvin erilaista tarttolaista kirjoittajaryhmää. Kivikuun runot on valittu etupäässä 90-luvun lopulta kirjailijoiden uusimmista kokoelmista. Osa Ehinin ja Märkan runoista on vielä ennestään julkaisematonta, Metelin luonnetta kuvaavasti painotuoreinta jälkeä.

Tallinnalainen HASSO KRULL (s. 1964) julkaisi ensimmäisen runokokoelmansa *Mustalge* vuonna 1986 salanimellä Max Harnoon. Seuraavat kokoelmat *Pihlakate meri* (1988), *Luuletused 1987-1991* (1993), *Swinburne* (1995) *Kaalud* (1997) runoja Toomas Kalven valokuvista) sekä *Jazz* (1999) ovat kukin laajentaneet Krullin poetiikkaa. Erityisesti 90-luvun alussa hänen tuotantoaan leimasi radikaalisuus ja virolaiselle nykylyriikalle ominainen kokeellisuus. Kivikuun käännökset on poimittu Krullin tuoreimmasta kokoelmasta *Kornukoopia* (2001), jossa hän palaa jälleen perinteisemmän runon edustajaksi. Krullilta on ilmestynyt myös hypertextuaalinen runo *Trepp* (1996) verkossa.

Hasso Krull on työskennellyt mm. opettajana Tallinnan humanistisessa instituutissa sekä vaikuttanut Virossa merkittävänä kirjallisuuskriitikkona ja -teoreetikkona. Hän on kääntänyt ranskan, englannin ja suomen kielestä sekä teoreettista että kaunokirjallisuutta. Krull on ollut mukana myös erilaisissa taiteiden välisissä projekteissa.

KRISTIINA EHIN (s. 1977) on tarttolainen, lyyristen ja herkkien kuvien kirjoittaja. Hän on ollut mukana Erakkond (Erakkokunta) -ryhmässä, joka sanojensa mukaisesti ”pakenee ryhmittymistä”, mutta toisaalta se on erakon pakopaikka välttää oman runoutensa vangiksi jäämiseltä. Ehinin runoja on julkaistu aiemmin Erakkondin kokoelmassa *Üheksaväline* vuonna 1997 sekä hänen esikoiskokoelmassaan *Kevad*

Astrahanis, joka ilmestyi keväällä 2000. Kristiina Ehin opiskelee Tarton yliopistossa folkloristiikkaa, lisäksi hän on opiskellut Tarton taidekoulussa. Ehin on itse kääntänyt runoutta ja proosaa englannin, suomen ja slovenian kielistä.

VEIKO MÄRKA (s. 1964) kuuluu toiseen tarttolaiseen kirjallisuusryhmän, NAK:iin (Noorte Autorite Koondis, Nuorten kirjoittajien seura). Jo aiemmin koossa ollut NAK muodostettiin vuonna 1997 uusille perustuksille, ja se identifioituu vahvasti suullisen runouden edustajaksi ja esittäjäksi. Veiko Märka on opiskellut Tarton yliopistossa journalistiikkaa ja toiminut vapaana toimittajana. Hän on runoutensa lisäksi kirjoittanut parodioita virolaisista myyteistä ja tyyli-suunnista. Märkan ensimmäinen kokoelma *Tühjaaju korinad* ilmestyi vuonna 1997. Vuodelta 2001 on lehdissä julkaistuja pakinoita ja kolumneja sisältävä *Töörahva elu* sekä runokokoelma *Keel tarretises*, josta myös osa tämän kokoelman runoista on peräisin. Veiko Märkan runoutta leimaa veikeä ironia ja yhteiskuntakritiikki.

Nihil Interitin, Nuoren Voiman Liiton ja useiden muiden tahojen järjestämät Meteli-runoklubit ovat toimineet Helsingissä vuoden 2000 alusta lähtien. Illat ovat koostuneet kolmen runoilijan esiintymisestä ja yhdestä musiikkiesityksestä. Metelin ajatus on tuoda uusi runous keskelle kaupunkia ja lähelle ihmisiä.

Kiitän *Hannu Oittista* ja *Mart Velskeriä* avusta toimittamisessa ja kääntämisessä. Kiitän Metelin rakentajia Kivikuustakin, runo puhukoon.

Huhtikuussa 2002
Anu Laitila

Antoloogia *Kivikuu* on sündinud koos luuleklubi Meteli eesti luule õhtuga. Alguses oli mõttes kutsuda huvitavaid eesti luuletajaid Soome esinema ja tõlkida ürituse jaoks nende tekste. Raamatu idee sündis alles hiljem. Sihilikult kutsuti Helsingisse erinevate loomelaadidega luuletajaid. Hasso Krull on avaldanud alates 1980. aastatest mitmeid, stiililt uuenevaid kogusid. Kristiina Ehin ja Veiko Märka esindavad kaasaegse luule teist lainet ja samas kaht väga erinevat Tartu kirjanike rühma. *Kivikuu* luuletused on valitud eeskätt 1990. aastate lõpust, kirjanike uuematest kogudest. Osa Ehini ja Märka luuletustest on varem hoopiski avaldamata, trükivärskus vastab ka Meteli olemusele.

Tallinlane HASSO KRULL (s. 1964) avaldas esimese luulekogu *Mustvalge* aastal 1986 Max Harnooni varjunime all. Järgmised kogud *Pihlakate meri* (1988), *Luuletused 1987 – 1991* (1993), *Swinburne* (1995), *Kaalud* (1997, luuletusi koos Toomas Kalve fotodega) ning *Jazz* (1999) on igatiks laiendanud Krulli poeetikat. Eriti 1990. aastate alguses iseloomustas ta loomingut radikaalsus ja eesti nüüdislühirikale omane eksperimentaalsus. *Kivikuu* luuletused on võetud Krulli värskeimast kogust *Kornukoopia* (2001), kus temast on saanud taas traditsioonilisema luule esindaja. Krullilt on võrgus ilmunud ka hüpertekstuaalne luuletus *Trepp* (1996).

Hasso Krull on muuhulgas töötanud Tallinnas Humanitaarinstituudis ning tegutsenud Eestis silmapaistva kirjanduskriitiku ja -teoreetikuna. Ta on tõlkinud prantsuse, inglise ja soome keelest nii teoreetilisi tekste kui ka ilukirjandust. Krull on ka osalenud erinevates kunstidevahelistes projektides.

KRISTIINA EHIN (s. 1977) on tartlane, lüüriliste ja tundlike piltide looja. Ta on olnud Erakkonna rühmas, mis oma sõnade kohaselt ”põgeneb olemast rühmitus”, teisalt aga on tegemist erakute pelgupaigaga, et pääseda oma luule vangiks jäämisest. Ehini luuletusi on varem avaldatud Erakkonna koguteoses *Üheksavägine* (1997) ning debüütkogus *Kevad Astrahanis*, mis ilmus kevadel 2000. Kristiina Ehin õpib Tartus folkloristikat, lisaks on ta õppinud Tartu kunstikoolis. Ehin on ise tõlkinud luulet ja proosat inglise, soome ja sloveenia keelest.

VEIKO MÄRKA (s. 1964) kuulub teise Tartu kirjanduslikku rühmitusse, NAKi (Noorte Autorite Koondis). Juba varemgi toiminud NAK formeeriti 1997. aastal uutel alustel, rühm on olnud eriti suulise luule esindajaks ja esitajaks. Veiko Märka on õppinud Tartu ülikoolis žurnalistikat ja töötanud vabakutselise ajakirjanikuna. Lisaks luulele on ta kirjutanud eesti müütide ja stiilisuundade paroodiaid. Märka esimene kogu *Tühja aju korinad* ilmus 1997. aastal. 2001. aastal on tulnud lehefölgjetone ja kolumne sisaldav *Töörahva elu* ning luulekogu *Keel tarretises*, kust on pärit ka osa selle kogu luuletustest. Veiko Märka luulet iseloomustab lustakas iroonia ja ühiskonnakriitika.

Ühenduste Nihil Interit, Nuoren Voiman Lütto ja teiste poolt organiseeritud Meteli luuleklubi üritused on Helsingis toimunud alates 2000. aastast. Õhtute sisuks on olnud kolme luuletaja esinemine ning muusika. Meteli mõtteks on tuua uus luule linna keskele ja inimeste lähedale. Tänan abistajaid ja Meteli tegijaid, luule kõnelgu.

Tõlkinud Mart Velsker

Kun kuulen ilmauksen
virolainen kulttuuri
tekee mieleni
huitaista karpäslätkällä

- Veiko Märka

Virolainen runous leimahti liekkiin
kulttuurimurroksen myötä. **Kivikuu**
on kokoelma **Hasso Krullin**, **Kristiina**
Ehinin ja **Veiko Märkan** runoja. Ne
luovat läpileikkauksen uusimpaan
virolaiseen runouteen ja sen kokeellisiin,
lyyrisiin ja ironisiin piirteisiin.

Kui ma kuulen sõnu
eesti kultuur
tekib mul tahtmine
haarata kärbsepiitsa järele

- Veiko Märka

Eesti luule puhkes õitsele koos
kultuurilise murranguga. **Kivikuu** pakub
valiku **Hasso Krulli**, **Kristiina Ehini** ja
Veiko Märka luuletusi. Need loovad
läbilõike uuemast eesti luulest, selle
eksperimentaalsusest, lüürilisusest ja
ironilisusest.

ntamo 2012

9 789522 152435 >

www.ntamo.net